

MARKOVICS JÁNOS:

TÉL A CIGÁNYTANYÁN

(Látogatás egy városi kültelek
csonka cigánytörzsénél).

Mögöttem a város fehér háztetői...
Vályogkunyhók, sátrak, meleg szemek várnak...
Fagykérges út... Megyek... Nagy hópillék szállnak..
Csodálatos reggel...
Rézfejű szegekkel
ég a nap az árkok zord jégtakaróján...
Dal közeleg felém, üllő cseng a nótán...

Meggyorsul a léptem... Öröm visz előre...
Már közöttük vagyok... Testvérként fogadnak..
Mosoly gyűjt keretet hó-mosta fogaknak
s a szívembe árad...
Négy dalos témszálát
pengetnek az ujjak egy rongy-sátor mélyén...
Piros szalag-hullám ring szoknyák szegélyén...

»Fehér vajdát« épít hóból néhány gyerek
s a hőember szemét most díszítik szénnel...
Messze: jégtáblákat zúznak baltaéllal...
Fehérbe öltözött
rozzant kunyhók között
teknőt váj egy öreg, csonka pipát rágcsál...
Amott: lurulyának ad lelket a nádszál...

Úgy elnézem őket... Hallgatom beszédjük...
Színes szóval festik életük nagy vásznát...
Arcukon mélyülnek gondvéste barázdák...
Hangjukban felhördül
néha a mult s görbül
fojtogató görcsbe izmos ujjuk karma...
Hegyekké nőtt bennük tömegsírok halma...

Mégis oly erősek...! Tán az üldözéstől...?!
Bujdosástól...?! Fagytól...?! Csontig rágó lánctól...?!
Vagy: bitó-erdőtől...?! Véres máglya-táncról...?!

Nem...! Már érzem, seitem:

— míg rajtuk felejttem

szemem, s hosszan nézem vén üstök új loltját —
Munka énekel itt, szabadok dalolják...!

Tekintetem lassan körben jár a tanyán...

Ott, a sátrak mögött: cserép, téglarakás...!

»Ez lesz az első ház... Meleg meszelt lakás...

Enyém...!« — mondja az ács

mellettem... A kovács

hallgat az üllőnél, majd szól mély torokkal:

»Nekem is lesz házam üveg-ablakokkal...!«

Még sohasem érzett, új lángoló öröm

tüze lobog belül: zeng a szívem dobja...!

S míg a nap a tájra már a delet lopja, —

búcsúzó... Kezemben

asszony, gyermek, ember

barna tenyere ég, s lágy kórus marasztal:

»Ne menj...! Hív a kenyér...! Vár borral az asztal...!«

Megköszönök: mosolyt, dalt, munkáját, mesét.

s távozom... Gyár-kürt bűg... Zúg felém a város...!

A hóesés elállt... Olvad... Az út sáros...

Vígan fűtőrések...

...»Világító fészek:

E s z m e! Gyűjts magadba minden árva népet,

s egy színbe kovácsolj feketét, fehéret...!«